

חיפושים אחרי תמים שנעדר...

כאלו בני שחוט כאלו דמו זרוק כאלו בני מופסט
כאלו הוא נקטר ונעסה דשן:

שואל הרבי:

רש"י על בראשית פרק כב פסוק ב
והעלהו – לא אמר לו שחטוהו לפי שלא היה חפץ
הקב"ה לשחטו אלא להעלהו להר לעשותו עולה
ומשהעלהו אמר לו הורידהו:

כיצד יתכן שאברהם אבינו יתפלל ויבקש לעשות
מעשה 'כאילו בני שחוט' דבר המנוגד לרצונו של
הקב"ה!?

ותשובת הרבי:

החידוש שבברכות אלו [אף שכבר נתברך בתוכן
דומה ב'לך-לך] הוא: שכאן עיגן הקב"ה את ברכותיו
ב'שבועה!' [שלעולם איננה חוזרת ריקם]

ורש"י לא הוצרך לבאר מדוע באה השבועה רק
בקריאה השניה: כי זה כבר ידוע לבן חמש:

ספר בראשית פרק ח

(כ) ויבן נח מזבח ליהוה.... ויעל עלת במזבח:
(כא) וירח ידוד את ריח הניחח ויאמר ידוד אל
לבן לא אספ לקלל עוד את האדמה... ולא אספ
עוד להפכות את כל חי באשר עשיתי: [כפל
הדבר לשבועה]

(טז) ויקרא מלאך יהוה אל אברהם שנית מן
השמים: (טז) ויאמר בי נשבעתי נאם יהוה כי
יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשכת
את בנך את יחידך:

הלא בקריאתו הראשונה כבר ידע ש'לא חשבת
את בנך', מה נתחדש למלאך בקריאתו השניה?
מדוע רק עתה הוסיף גם לברכו בשבועה?

ויתבאר ע"י שיחת-הרבי:

ספר בראשית פרק כב

(יב) ויאמר אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש
לו מאומה כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה
ולא חשכת את בנך את יחידך ממני: (יג) וישא
אברהם את עיניו וירא והנה איל אחר נאחז
בסבך בקרניו וילך אברהם ויקח את האיל
ויעלהו לעלה תחת בנו:

רש"י על בראשית פרק כב פסוק יג
תחת בנו – מאחר שכתוב ויעלהו לעולה לא חסר
המקרא כלום מהו תחת בנו? על כל עבודה
שעשה ממנו היה מתפלל ואומר יה"ר שתהא זו
כאלו היא עשויה בבני

בסיום סיפור העקידה מספרת התורה:

ספר בראשית פרק כב

(יט) וישב אברהם אל נעריו ויקמו וילכו יחדו
אל באר שבע וישב אברהם בבאר שבע:

ומזקרת השאלה:

ויצחק ה'עולה תמימה' היכן נעלם?! השאירו
עקוד על המזבח?... או שהוכרז כ'נעדר'??

חזקוני – מביא פירושים מדרשיים:

(יט) וישב אברהם אל נעריו – וילחק היכן הלך,
אלא נטמן בגן עדן שלש שנים. ד"א הלך לו לבית
עבר ללמוד תורה.

אבל שני תירוציו אין להם שום מקור בדרך
הפשט! מה גם שרש"י היה אמור לשאול זאת!

ספר בראשית פרק כב

(יא) ויקרא אליו מלאך יהוה מן השמים
ויאמר אברהם אברהם ויאמר הנני: (יב)
ויאמר אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש
לו מאומה כי עתה ידעתי כי ירא אלהים
אתה ולא חשכת את בנך את יחידך ממני:
ואחרי שאברהם הקריב האיל תחת בנו – נאמר:

כלומר, סגולת הקרבן 'ריח ניחוח' פועל הבטחה בשבועה, [בתנאי שיש קשר בין הקרבן לנושא, כמו בקרבנות נח, שהיו מן הבהמה שבת'יה]

לכן ע"ז התפלל אברהם שקרבן האיל היא 'תחת בנו' [לקשר הקרבת האיל להקרבת בנו]: כאילו בני שחוט' וכו'...

היינו, שלא נחשוב שהקרבת האיל היתה במקום יצחק – היינו שירד 'גדר הקרבן' מיצחק וחל רק על האיל [כמו בפדיון של קרבן על בהמה אחרת]

אלא תפילת אברהם פעלה אצל הקב"ה, כאילו היא עשויה בבני, נמצא שע"י פעולות ההקרבה ב'איל', חל שם קרבן על יצחק

אלא שעדיין יקשה:

וכי עמידת אברהם בנסיון בו נתגלתה נכונותו המוחלטת להקריב למעשה את בנו יחידו לא די בה, לזכותו בשבועה! וכי ה'כאילו בני שחוט' עדיף על כך?!

עונה הרבי:

גם אחר החלטה בלב שלם להקריב את בנו, עד שלא בא בפועל! אין זה מושלם, כי שמא ברגע שיתחיל לשחטו – ירתע!..

אבל תפילת אברהם פעלה לא רק אצל הקב"ה שיקבל זאת 'תחת בנו' – אלא שבעת הקרבת האיל, הרגיש אברהם במוחש שהוא עושה זאת בבנו, ומרגיש 'כאילו בני שחוט'!

בזזה יובן הכתוב:

ספר בראשית פרק כב

טז) וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם יְדֹדְךָ כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חָשַׁכְתָּ אֶת בְּנֶךָ אֶת יַחֲדָדְךָ:

דלכאורה: הרי בפועל 'לא עשה לו מאומה' ומהו 'עשית את הדבר הזה'!?

אבל לפי האמור לעיל יובן שבאמת אברהם בסוף 'עשה את הדבר הזה', כי כאשר אברהם אומר 'כאילו' הרי"ז ממש כאילו, נמצא שנוסף כאן אירוע חדש" אברהם הקריב בפועל את בנו, בהקרבת ה'איל' [עשית את זה]...

על פי זה יובן הפיוט בסליחות:

מִי שְׁעָנָה לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמִּזְבֵּחַ הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שְׁעָנָה לְיִצְחָק בְּנוֹ בְּשִׁנְעָקֵד עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ הוּא יַעֲנֵנוּ:

מִי שְׁעָנָה לְיַעֲקֹב בְּבֵית אֵל הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שְׁעָנָה לְיוֹסֵף בְּבֵית הָאֲסוּרִים הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שְׁעָנָה לְאַבְרָהָם עַל יַם סוּף הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שְׁעָנָה לְמִשְׁהָ בְּחֹרֵב הוּא יַעֲנֵנוּ:

דבכל השאר מדובר שזעקו אל ה' שיצילם מצרתם והא' ענה להם'.

אבל היכן מצינו שאברהם היה בצרה 'בהר המזריה' ופנה אל הקב"ה שיצילנו? שמא התפלל שיוותר לו הקב"ה על ציווי העקידה!?! [החת"ס]

אבל עפ"י האמור יובן:

אברהם צרתו היתה שלא זכה לעשות בפועל את מעשה העקידה והיה מאד מאוכזב מזה 'לחינם באתי לכאן'?

לכן התפלל והתחנן אל הקב"ה שיתקבל לפניו מעשה ההקרבה ב'איל':

'יהי רצון כאילו בני שחוט' וכו' והקב"ה נענה לו!

ומעתה התבהר לנו
היכן נעלם ה'תמים' שנעדר?

אין ספק שבדרך הפשט – חזר יצחק יחד עם אביו מהר המזריה, "ויקמו / וילכו יחדו אל באר שבע" - אבל למה כתוב: 'וישב אברהם'?

כי בעיני אברהם הוא לא היה קיים! [אף שהלך עמו ולידו] כי בעיניו הוא 'שחוט, שרף ונעשה דשן'!...

[ואולי י"ל שזו גם כוונת המדרש ש'הלך לגן עדן'... וכי יכול ילוד אשה חי להכנס לעולם הנשמות? – אלא שבהרגשת אברהם היה כאילו הוא 'בגן עדן'!..]

וראיה לדבר מהעדרו של 'התמים' גם מהלווייתה של אמו, 'ויבא אברהם לספוד לשרה' ויצחק?!

רק כשנתבשר על לידת רבקה אזי לצורך המשך עם ישראל – אזי 'מצוותיה אחשביה'!